

Nr. 47.

Brasovu,

14. Iuniu

1856.

GAZETTA TRANSILVANEE.

Gazet'a ese de cōe ori, adeca: Mercurea si Sambata, Fōie'a odata pe septemana, adeca: Mercurea. Pretiu lor este pe 1 ianu 10 f.; pe diumatate a. 5 f. m. c. înaintru Monarchiei.

Pentru tieri straine 7 f. pe 1 sem., si pe anul intreg 14 f. Se prenumera la tote poste c. r., cum si la toti cu noscuti nostri DD. corespondinti. Pentru serie „petitio“ se ceru 4 cr. m. c.

Inscrivere de Prenumeratiune

Ia

Gazet'a Transsilvaniei si Fōia pentru Minte, Inima si Literatura SEMESTRU II.

dela 1. Iuliu 1856.

Pe 6 luni 5 f., pe $\frac{1}{4}$ 2 f. 30 cr. m. c. in lāintrul Monarchiei; si 7 f. m. c. (sēu 21 sfanti) in tierile neaustriace pe I. Sem.

Prenumeratiunea se face pe la c. r. oficie postale si la cunoscutii vechii nostri DD. Corespondenti, ca si pana acumu.

Sunt rogati oo. DD. cititori, ca se grabesca cu prenumeratiunea mai multu decat cu orsicandu. —

Partea oficiosa.

Ordinatiunea ministerului de justitia din 8. Iuniu 1856
Nr. 99, F. L. Imp.

cu putere pentru tierile de corona Ungari'a, Croati'a si Slavonia, Vojvodina serb. cu Banatulu Temesianu si pentru Ardealu, prin care se lemuresc articol. IX. alu ordinatiunei introducatore la ordinea provisoria de concursu din 18. Iuliu 1853, Nr. 132 a F. L. I.

Spre incungurarea vreunei splicari retacite a articolului IX. din ordinatiunea introducatore la ordinea prov. de concursu din 18. Iuliu 1853, Nr. 132 alu F. L. I. asta ministeriulu de justitia cu cale a emite urmatoreea lemurire:

De ora ce, prin art. IX. alu ordinatiunei introducatore de ordinea prov. de concursu din 18. Iuliu 1853, Nr. 132 F. L. I., dreptulu de comuniunea bunurilor, intemeietu dupa dreptulu sasescu intre acei casatoriti, carii sau casatoritu inainte de activitatea codicelui civilu generalu, in intielesulu patentei din 26. Maiu 1853 Nr. 100 F. L. I. se supastréza si pentru casu de concursu, si in § 12 alu patentei acestieia se ordină, ca dreptulu legalu de comunatarea bunurilor, ce era in putere intre casatoriti dupa diversitatea teritorielor, are a se judeca dupa legile ce se aflau in putere in timpulu iuclieriei casatoriei; in urmarea acestei din urma inse comunatarea bunurilor casatoritoru, in puterea legei, se estinde preste tota averea ambelor parti casatorite, ce nu e luata asara expresu prin contracte antenuptiale, si numai la desfacerea casatoriei vinu barbatului in proprietate doue din trei parti si femeii una, din averea comună dupa scoterea datorielor: asia in raportulu acestu de dreptu intre casatoriti, cu privire la avere, urmează de sine, ca in casu de concursu se deschide acesta asupra intregei averi comune a amendorora, si ca in casu ca acesta nu se poate face nici o deschilinire de parte a nici uneia dintre partite.

Determinatiunile ait. IX. ale ord. introd. la ordinea de concursu despre despartirea si deschilinirea partii cuvenite consociului datornicului publicu (fălitului) se pot dura aplica numai la acea avere, care s'a deo, subtitu dela comunatarea legala a bunurilor expresu, prin contractu incheietu inainte de casatoria, si care prin urmare face o parte deschilinita a unei seu celalte parti dintre casatoriti.

Barone de Krauss m. p.

Partea Neoficiosa.

TRANS SILVANIA.

Brasovu, in 24. Iuniu n. 1856.

La tienerea esamenelor evangelicе sosi aici si c. r. consiliariu scolaru pentru evang. de confes. augustana Dn. Carl Schuller si fu bineventat de catra preotime si colegiulu profesoralu si petrecutu la auditoriulu gimnas. evangelicu. Directorulu celu nou Samuele Schiel deschise essamenele cu o cuventare despre importanta educarii si cultivarii tinerimei, si acum decurgu in fintia de facia a Dn. consiliariu. —

Timpulu pe aici e schimbatosu, insse pentru semenaturi forte priitoriu. Din tierile vecine au sositu pucini ospeti de bai; parenise ca spiritulu cerecatoriu de apele minerale ale tierii si de folosirea loru, cu pastrarea banilor in tier'a, s'a latit in Principate.

Despre Moldov'a martura ne este incordarea Dn. Majoru A. Mavrocordatu, care la Cristesti pe malulu Prutului a prefacutu o parte din casa sa in asiediamentu de bai, compusu din 40 cabinete cu diamantul si cu musica pentru indulcirea petrecerii ospitelor; si spre servitiulu de escursiuni s'au pusu in continua curgere trasuri omniibus, cu tassa sifta si cu obligatiune de a intretine de 2 ori pe di comunicatiunea cu capital'a Jassi. — Moldov'a e dela natura insestrata cu ape minerale de totufeliu; analis'a chemica, ce s'a facutu de unii barbati asundu cugetatori, a dovedit u ca in tier'a aceasta, ca si in Romania, se afla ape minerale de tota calitate si inca chiaru ca cele dela Carlsbad, Marienbad, Pilnau, Visi si Plombier; ci lipsa pena acum spiritulu intreprinderii de a preface isvorile acele in asiediaminte comode si preserate cu atragementuri de petrecanii, ceea ce acum incepe a nu se negligea.

Gazeta M. — dupa care aruncaramu acestea observari — inchie scirea despre facerea asiediamentului acestuia cu felicitarea D. Mavrocordatu pentru practicarea ideei acesteia asia: „Se aretam strainilor ca avemu in tier'a nostra tota elementele, atatu in inima, catu si chiaru in ape, spre a pute vindeca patimile invecite si in nou'a situatiune a desvali vertutea trupului si a spiritului.“ —

In. Sa Domnulu Moldovei a visitatu asiediementele de investitura publica in luna inainte de 31. Maiu, si anume colegiulu de institutiunea internatului unde se cresc 164 de elevi. M. Sa asistă la prelegerile profesorilor si puse si intrebari la elevi. Dupa intreaga visitare a institutului si ordinarea unoru imbunatatiri a binevoit u a rosti a sa multiamire Domnului Aga A. T. Laurianu, generalului inspectoru alu scolelor. Scolele, acestu elementu mai presus de tota elementele unui statu ce vrea a prospera, sunt pentru gubernulu Moldovei unu objectu de multa ingrijire, dupa cum vedem; si midilöcele de cultura nationala se generaliseaza acolo asia, in catu in scurtu nu va remane nici unu satu fora scola comunala. O organisatiune generala s'a inceputu, o reforma strabatatoru s'a intreprinsu si acum se rusinédia veruce aristocratice mai denega talentelor plebeie dreptulu si ocasiunea de a se aventa la cultur'a si perfectiunea ceruta de lipsele si trebuintele statului, celu putin asia suntemu informati.

Mai astégtă lumea celu pucinu proiectarea unei universitatii si a unei societati academice dela Domnulu presentu, mecenatele Moldovei. —

Totu „G. M.“ ne mai impartasiesce regulamentulu contabilitatii si penitentiarulu Ocenei, prin care se reguleaza administratiunea asiediamentelor penitentiare, dupa modalitatile cele mai conforme scopu lui corectionalul. —

Monarchi'a austriaca.

ΑΥΓΣΤΡΙΑ.

Bienă, 24. Mai (5. Iunie), dn zisă Împărată Domnulă
1856. Că dată și aceasta emice Ecclēsia Ca Dn. metropolită
de Alba Iulia Alexandru Sterca Ștefană de aici în
cherkvalariv către toți protopopii, din diecacea Blajului și a Ar-
tempolei, — că, deși ce Ep. Ca Carpinaele Arhiepiscopală și
proprietatea Mixaile Bialei Prela și a împredințători iostalareea
poiloră episcopală alături Lăgoșului și alături Gierlei, se ieă lărgă sine
fiecare din tracțiile său către un preotă și se afle de față
dn 1./13. Iată la iostalareea P. L. D. Episcopă alături Lăgoșului
Dr. Alexandru Dobro și dn Dumineca a 3-a de săptăm. C. Pe-
tră său dn 15./27. Iată a. c. la iostalareea P. L. Dn. episcopă
alături Gierlei Ioan și Alecu, pretremitănd târgușirea că-
tre C. C. Popescu Iosif, peșteră Iosifă Ca Împărată
apostolicește Franțești Iosif peșteră băntătoarea și împărată
doritoră bisericei respektive.

Biéna, 17. Iunij. „Oest. Z.“ Астъръ ла 9 бре се днкейт конференца епископилоръ къ о тісъ солепелъ ші къ впѣ Тe Deum. Ешисеръ адекъ тоџи 60 de arхіпъсторі din палатылъ кардинальгъ къ таре прочесіоне ші днпѣ фінітвълъ тісей еаръші се ре'птор-серъ ла ачелаші палатъ, unde се днпѣ конференца чеа din врътъ, че днпѣ пънъ ла 1 бръ днпъmezinalъ. Пропгнчівлъ апостолікъ Biale Прела dede дн опбреа архіреілоръ o dinea de decпъціре de 60 de персона.

Мъне, Меркврі, ворѣ авѣ кардиналій, епіскопій шї тетрополії о пріміре сърбъторескъ дн аудиенцъ ла дипломатія Ат-ператѣ.

Литре kapdinali се афла акті ші тетрополітві din Aramatъ, каре ти minистеле ачеле primice штіреа телегр. din Poma, квткъ с'a преконікатв de kapdinalъ.

— Алі Паша аре конферінде къ министрълѣ прімаръ графъ Бюолъ дп кавса органісърії Прічіпателоръ. Се креде, къ дж-сълѣ ва дъче къ сине твлите інострѣкції дп кавса ачеста дшпор-тантъ. Елѣ фѣ прігатѣ ші дп audience, ла дп. Імператъ; еаръ конферінцеле ле ціпѣ ші къ солії пштерілоръ.

— Статутылъ деспре репресконтракция церей а ешітъ дела министерів ші с'а аштерпятъ Mai. Сале Липператылъ спре літъ-
піре. Квпріослъ ляі е квпоскѣтъ побілімъ ші се десбате літре-

— Баронълъ Бркенеи варъш се афълъ дн Biena ші акът се фактъ прегътірѣ, ка предареа акредитивелорѣ сале de солъ франчесъ ла кабинетълъ австріакъ съ се фактъ къ тълътъ помпъ. Бар. Хіббер еоси дин Парісъ дн Biena.

Biena, 16. Iunie. Програма офіціаль деонре фестівітатеа че се ва ѹинé ла паштереа Апперътесеі с'a фъквтѣ прін впъ комітетѣ deoceбітѣ ла дисърчинареа din партеа Іл. Апператъ. Двпъ квм се пресімдеште ботезвлѣ се ва фаче йп кастрвлѣ din Лаксенбургъ, unde ва зъчea ші йп. Левзъ. — Двпъ штіреа деонре паштере съ ва ѹинé йп бесеріка С. Стефанъ впъ Te Deum солопелъ.

„Жэрп. de Dpecda“ ші алте тұлтө апкпдъ, къ се фактъ паші
ка съ се рестаторескъ еаръші гарда італіанъ ші чеа үнгрескъ
de побілі. Ачеста се ворбеште шаі тұлтұ жицре статылъ оғіде-
рілорд; жицпъртъшітергълъ жисъ, зіче, къ елъ поіе adesveri din
штірі ешіте din черкврі віне дпформате, квткъ Лшператылъ ны
апе de күңегъ а реставілі гарделе ачестеа, фіндкъ жи жицре-
цивръріле de фацъ, венітвріле din Italia ші Ӯнгарія ны акошеръ
спеселе черкте ші ла ачеста; din контръ Лшператылъ воіеште а
ашеза не чеі пәніні тетібіри че се шаі афль din ачестеа гарде
парте жи пенсіоне, парте жи посткіри політіче, прін үртарате
а ле decfiindца къ totылъ пептръ totъdeavna, чеека че се ва факе
квноскытъ прін декретъ жалтъ че ва еши жи кврндъ жи „B.
Zeitung.“

„Агр. Z.“ скріє, къ Монтенегрінї се съпѣръ фортѣ рѣдь, къ п'аѣ афлатѣ градіе ла конгресълѣ de Париж, пентръ nedenendenца лорѣ де Тѣрчія ші лъціреа теріторіалѣй. Акът лі фрікъ, къ тѣр-чій ворѣ фаче о алтъ спедиціоне къ арматъ, кът фѣ чеса а лѣї Отер Наша, асвръле ші къ локніторій аѣ нердѣтѣ кбраціа дѣ а се мал опопе; фїндкъ Рѣсіа дѣкъ о пъдї, de 8nde авѣ ажнорів ші дїкнраціаре. Се скріє, къ Danіль вреа се черче а фаче о токніеалѣ къ Порта, ка съї рекнѣбскъ съверапітатеа ші се 'ші факъ цара трївтаръ, прекът е ші Сербіа; пътнї кѣтѣ ші аїтѣ претніаде прїпнвлѣ шеѣ тѣрпітеа цереї сале къ впеле цїпнвтврї, че ле пофешнте дела Порта. —

Biena, 20. Iunij. (Ліпса де бапі ші банкротірі. Дніпъ О. D. Пост ші Bandepер.) Лятеа комерціаль ші індустріаль ді- пнайне кз впід апід абіа аштента ка съ се днікеє одатъ пачеа пентрвка съї тірмъ кз атѣтѣ таі вінє ла требіле ші даравереле морѣ. Актом пачеа с'а днікеєтѣ; єтінії лісъ о пънірѣ астъ-

датъ ка ші ачей агрікваторі, карії төртөртіндік асупра черзлік, күңіл ачела нұ маі дә плбіе, дп қртъ кынтаръ о гріндінъ дп- фрікошатъ, каре дп локъ съ ле дерегъ ле сфермъ престе тотъ церіпеле лоръ.

Пе кътѣ тімпѣ а деккърсѣ ръсвоївлѣ, тоге търфиле ші про-
дактеле чеरвѣтѣ неапъратѣ пептрѣ армате ее къта ші се виндеа
преа вине ші негвцеторї ші фабріканцї къцї авврѣ тактѣ въпъ-
тосѣ ші винѣ драмѣ де порокѣ аж къштігатѣ орбеште ші фъръ
твлѣтѣ бътае de канѣ; къчї де ші еї кътпъра скътпѣ, виндеа
дись къ атътѣ маї піпъратѣ; еарѣ intendantї армателорѣ ера
сілїцї а кътпъра къ оріче прецѣ. Аптр'ачеа totѣ дп тімпвлѣ
ачеста пе ла пої дп Австрія монета пріп касъриме маї твлторѣ
міліоне de хъртіе с'а диппгџінатѣ; маї твлте алте міліоне de
къпігальрї о'аж трасѣ ла повлѣ інс тітѣтѣ де кредитѣ, кареле
дись din партеа са пъпъ акют нѣ а фъкѣтѣ пічі о дараверъ ре-
аль, чї пътмаї кътѣ атеді лътна къ спекуле сале de бърсъ;
тесеріешїї с'єт танѣфактврішти кът ші фабрічеле офферѣ греѣ
дикѣ ші din кавсъ къ пріп таріфа чеа повъ зшоръндисе вата
шентрѣ о твлціте de артіклі стрѣпї де марфъ, ачесаш винѣ дп
кътъцітї фортѣ тарї ші дп калітатеа чеа маї фелврігъ din церї
стрѣпїе ші къ конкѣрпца лорѣ стрімторѣзъ престе totѣ пе
тесеріешїї чеї ръсфѣццї пріп топополвлѣ de цехісрї.

Ачестеа ші алте таі тұлтас касе аз фості de ажысқ, пеп-
трка о сымъ de пегзеторі, месеріеші, преквт ші үпеле фабрі-
че съ банкротезе къ тотвлѣ, саръ алдї пегзеторі ші кътева фа-
бріче съ лнчетеze къ тотвлѣ de a таі лвкра, чі съ'ші сэгъ ка-
ші үрсздѣ din үпгї, adікъ съ шылжпче din чеес че къштігасе
лп апї траккци.

Акът бтепій се таі тжпгъе ұлкъ пытai кa o сингръ сперанцъ, къ adikъ dékъ Dæmnezeç va da сечерішвлъ въпѣ престе totð, атвпчі пропріетарії чеi тарі прекът шi църанії авъндѣ de әnde съ въпзъ продвкте таі твлte de шi чева таі ефтіне, воръ пыне өіеції шi еi тъла пе бапі, се воръ дыче апоi лa пегвсторi шi месеріеші, ка съ квтпере дела еi челе требвінчосе шi челе de ляксѣ; апоi атвпчі ачештіе ұлкъ воръ таі ұлсвфлеzi шi воръ ұлчепе а'шi фаче пльцие таі регълатѣ пе аколо пе әnde сe афъл қвфзndадї ұn даторiй. Пе лъпгъ темеiэрi de ачестеa шaі твлці рóгъ пъ Dzeð, ка сперанца съ пa лe рътъпъ дешéртъ прекът a сиjпgлaвi de баръ.

Друге ачестеа банківсь пайдональ аэстріакъ дыші
фінансів таєші появялъ къ піклівальні челвіківъ ші фунетатъ де
бани ка ші червонівъ гонітъ de ісворонівъ апой, ші ашеві з п'є банківъ
філіалъ de іпотекъ, дінграх каре дѣ житримтъ пе впъ апъ,
по трей ші не маї твлії дї симе de къте 100, 500, 1000 ші
5000, дісъ пъ бани de абръ орі de армінтъ, ба піч тъкар банк-
поте, чі п'ємаї піште ашеві п'єміте вілете сеъ діскрісірі іпоте-
карії (de зълогъ) ші ачестеа къ інтересъ de 6%, еаръ челві каре
ле іа житримтъ дела банківъ ле п'єте da еаръш алтвіа, дісъ п'є-
маї къ къте 5%. Апої дікъ маї е житреваре дікъ ачестъ банківъ
іпотекарівъ діші ва житрінде аріпеле сале ші престе провінції, сеъ
къ елъ ва ажатора п'ємаї пе чеї стрімторації din къпіталь.

Tîr'a romanèsca și Moldavi'a.

Бъкспрешти. „България официалъ“ къндъ din къндъ дъ
къндъ звеле душтийцъръ ши пъл къръ de орфанде, съз жертфири
din партеа проприетарилоръ de склавъ еливераці, че се факъ de
кътръ звеле персона къ същдъ побилъ ши патротикъ. Пънъ акът
имъсъ, пе кътъ не адъчетъ аминте din фолиареа органълъ ачестъ
официалъ, пъ преа възхърътъ орфанде таи дисемпнате, de кътъ
пептъръ къте 1 — 2 — 5 — съз къ пъдълъ таи тъмъ склавъ
еливераці, пре къндъ се штие къ впії проприетари de пътътъ по-
седеаѣ къ сътеле de диганъ. — Шоте къ пъблікърile ачеектора
дукъ пъ о'ад фъкътъ, дар пъбліклъ диш аре адіната а са а-
штептаре ла евенименте маринитъсъ киаръ дитре чеи таи
таръ. —

„Газ. семіофіч.“ пъвлікъ, къ дні міністерівъ de фінансъ се афъл о кътіме mapе de дипломе пептрѣ рапорти чівіле ші тілітаре, пе каре леа datъ Domъ вълъ Церей да тълте персона пептрѣ сервіціе, ші къ респектівеле персона амъпъ а'ші denkne такса пептрѣ дипломе ші тълді леаъ лъсатъ кіарѣ ші дні пъръ-сіре; de ачеа minist. de фінансъ днівітъ пе пъшітеле персоапе съші iae дипломе denkndъ такса, къ алтфелъ ла амплоації мі се ва траце din лефі; ear ла чівілі се ворѣ лва алто деосевітє мессрї.

— Социетата de секрітате din Бръзла публікъ, къз еа ѹш
кооптівъ лакръріле сале, ші къз ва пріні дп греятатеа за тоате
періквлеле, че се потѣ еска дп стрънортареа търфелорд прін
каиче, шлемпгрі, вапоръ дп портгріле данкбене, днъз към супъ
дивоісліле.

— Речіmentълъ de infant. тврческъ а прімітъ ordine спре

а първсі пътъпътвъд Церої ротъпешті ші артилерія еї ва зрта
асеменеа дыпъ infanterie. Dintre трупеле австріаче де окзпа-
діше с'аѣ dешъртатъ пъль акш пе жътътате, ші чеевалътъ жъ-
тътате се за стръкра пътай дыпъ delimitarea mezzinilorъ де-
кътъръ Бесарабія, каре піте се ціпъ лінкъ вр'о треі лені de-
зіле. —

— Чеи че dopia, ка plinindvse терminvlж *Семнipei Принци-*
лорд ротъпешті съ се ашезе о kaimakamie, се афълъ акът dec-
аматції, къче amendoi Принчіпії пріміръ лисърчинареа дѣ а'ші
kontinva есердареа пътеріморд сале, пъпъ къндѣ се ва личепе
комісіонеа европеанъ пептре органісареа Ппателорд.

Дин үнш тарə пытъръ дө артіквлі, карій dela ұлкенеа пъ-
чей ұлкоче есің пекіршатті ұп жұрападеле стрыіне күте се оқиғпъ
кк касса Прінчіпателоръ ротъпешті, жұрападеле ротъпешті din
даші репродукті пе тай ылалі, еаръ пе үні ұл ші сұпташ ла кри-
тика лоръ. Ұнтр'ачеа пынз көнді ачелеаш се оқиғпъ кк доі треі
артіквлі стрыіні, алді ұндоіті пе атъці скотті капегеле лоръ, спре
а інформа сей а оқылчіа, каре'ші дәпін інтерессалы лоръ, опінішпее
тілділік де акасъ ші de афаръ.

Din aptikval de aceia mai penpodvchentă shi noi линкъ ши не
вртътъорий ши anșme din „Gazeta austriackъ:“

„Віторгл Молдовеї ші алъ Церей ротъпешті.“

Акът къндъ есте не апрόпе а се хотърж съртеа Принчипа -
телоръ данъбъяне, ачестеаш се трактезъ че е дрентъ къ тъть лъ-
ре аминте, атъта пътнай, къ бтеней **ди** партеа чеа таи маре се
окопъ къ политикъ таи палъ ши къ репортърите din афаръ, тъ-
каръ репортърите din лъвътъръ сънт къ атътъ таи **дисемпътъре**,
къ кътъ къ дела ачлеаш атърпъ ачеа че есте съ се фактъ din
Принчипате. Оаменей къпоскъ таи тълтъ история таи веке а Пла-
телоръ, ачеа историъ, къ каре **ди**ши бате капвълъ политика гжитъре,
таръ стареа de акът а лоръ е таи пъцинъ къпоскътъ. Ачеа църъ,
лътъръ каре сънт пътнай domnі ши рови (адикъ пътнай боиеръ ши цъ-
рапъи кълъкаш съё обаці), нъ формътъ пічідекът о пацівне. (Ва-
съ зікъ пічі ръшій нъ сънт пацівне, пічі французій, пічі петції
нълъ ла 1790—1800 нъ аж фостъ пацівне?!).

Прінчіпатълъ Сербіеї ұші пъстръ традиційіне сале din то-
нархія са чеа веке, adikъ dinaintea венірії түрчілоръ, ашеа пре-
жн аѣ фостъ ачелеа със векі царі ожрбешті, din контръ ұп
Молдова ші ұп Цёра рошъпескъ тонархія фасесе сърнатъ прін-
цістокрадів. Ачешті Ромыні de алтѣмінгрелеа атътъ de браві,
къроръ алапдъ о къгта полонії ші үпгзрії, аѣ фостъ стрікаці-
ї прін боіеріме, каре лічідекът нѣ есте de сѫюзе рошъпескъ па-
ционалъ, чі ачееаш се траце din neамылъ бългърескъ (de къндѣ
аѣ спартъ ұтпъръціа бългърескъ de песте Дунъре ші боіерії
българі аѣ трекятъ dinкобче ұп Цёра рошъпескъ ка съ ші афле
інічі скъпареа лоръ). Domnї ачесторъ цері (лічепіндѣ dela Ra-
мблъ Negru) ұші афларъ по чеї таі шарі аі лоръ връшташі киар
ұп боіері, еаръ ачештіа се прігопіаѣ ұттре синеші, пъпъ къндѣ
къпътаръ domnї стрыпій. Фанаріотті ачештіа прічіпіръ стареа de
астъзі а лъкргрілоръ ұп Прінчіпате, пентръкъ боіерілоръ ле таі
шычеса ка цёра съ фіе тіръпітъ de кътръ етрыпі, декътъ ка съ
аскълте de үп Domnї пътажтепъ, пентръкъ фіекаре боіеріз кре-
деа къ аре дрентъ егалъ de a domni.

Че е дрептъ фанариотъ фъсеръ депъртадъ din Принчипате de къндъ ел с'аг скълатъ дн социетате къ гречи din Нелопонесъ а-зевра Търчие (1820/1). Чи органісъчпнаа din лъвптръ а цереј а-фъмасъ тогъ чеа веке. (Ачеешъ дноъ се поте префаче къ то-твълъ). De ачеста преа пъдпнъ леа пъсатъ. (Ле ва пъса de акъ пайенте.) Кълъториъ чеъ de социетъцile дпалте не скріш позъ тълте верзъ ши вскate desпре виéга поетикъ а попоръмъ толдам-во-ромънъ, къщ ши desпре свѣтърътъреле din салопеле Бъкъ-рештилоръ ши але Іашилоръ, de статистика церилоръ дпсъ, de фор-меле adminистративе ши лециодативе, desпре калитъцile виéдеи со-раме не сппнъ атътъ mai пъдпнъ.

Дн церіле рошпешті таї есте дн фіндъ констітюшнеа аристократікъ, ашеа прекъм ачеа стетесе атъта вѣкврі дн церіле европене. Аколо днкъ нз свит къпоскъте (?) ачолеа пропъшірі пе каре леа Фѣквтѣ статвѣ дншертьескѣ австріакѣ, зnde егалітатеа дн фаца леціорѣ се афль днфіндать ші днтрѣ каре debica есте: „Кѣ пштеріле зпіте.“ Есте de dopitѣ кіарѣ пентрѣ біеле Прінчіпаторовѣ danziane, ка тотѣ ачеста съ се адѣкъ ші аколо ла дндеоплніре. Пентрѣка съ къпштемѣ акратѣ (?) днпреціврѣде аколо, дндрентѣтѣ ие чітіторѣ та „Descrierea Moldovei ші а Църеї рошпешті“ de I. F. Наігебауер. Бреслау 1854, 2-а єдіціоне. Ачторылѣ а фостѣ цепералкопсля дн Прінчіпаторе danziane, пріп үрмаре авѣ окасіоне de а къштига тоте ісвбръле пентрѣ ачеа дннтъє статистікъ а ачелорѣ цері. Ей нз а скрісѣ пштаї din тречере de време, чи пе лъпгъ че а стдиатѣ історія ачелорѣ цері, а десволятѣ ші констітюшнеа еї парчезътіре din ачеааш. Din ачеа карте се пште веде, къ а-

коло днкъ тотѣ маї domnеште векеа вльстътъціъ а системѣ феодале. Боіервлѣ есте тотѣ (?), оръшапвлѣ пітікѣ (?) ші ць-рапвлѣ маї пдгінѣ де кътѣ пітікѣ (?). Тікълошиа полопескъ дн-tre боіері ші робі днкъ тотѣ маї domnеште аколо; еаръ ла о-раше локвлѣ четъдепілорѣ днѣ репресжнѣ жідовітма чеа твпчі-торе. Днтре боіері афлі бтепі квлтіваді ші de omenie, падігне дпсъ пѣ есте (?), тъкаркъ попорвлѣ с'ар свицнѣ твлтѣ маї бз-кросѣ ла впѣ sinigrѣ domnitorѣ, дѣкѣтѣ тїлорѣ де боіері, карї тотѣ ашea зшорѣ факѣ партітѣ пептрѣ твскалѣ ка ші пептрѣ фрап-цизї, пептрѣ тврчі ка ші дн контра лорѣ. Ачеста пѣ е віна лорѣ, чі прічина заче дн потестатеа днтиреціврѣлорѣ. Попорвлѣ есте фортѣ бвпѣ, фортѣ пъчвітѣ, елѣ дпсъ пѣ штіе че ва съ зікъ па-тріотіствлѣ; ачестѣ попорѣ крескватѣ днтре пепъсареа тврчёокъ ші despođia твскълескъ, де партеа чесалалтѣ ера днпрессрятѣ де ачелѣ десфрѣ алѣ тагаріствлї, карело пънѣ таї аалтъєрі днкъ квпоштеа пъмай domnї ші склаві. Din кавселе ачестеа ар фі de dopітѣ, ка діпломацї съ се окуне таї днадінсѣ къ репор-твріле din лъвптрѣ але Прічіпателорѣ ротъпешті. (Ворѣ врта ші алці артіклѣ de фелвлѣ ачеста.)

— Ап Молдова с'а днфіндатъ впъ комітетъ пептръ конде-
лецереа прелімінаръ ла органісъчніеа вітіре а Прічіпа гелоръ.
(Ап Нэтернлъ віторъ.) —

Cronica straina

ФРАНЦА. *Шаріс.* Ботезълѣ фіблѣ Францѣ с'а севжрштѣ
лп 14. Іспіѣ къ черемоніе ші феетвітць, каре нѣ аѣ преа леспе
пъреке; din тѣтѣ тѣпнпцішвріе черемоніе ботезърї а фѣкѣ
лп пресіене таї маре Наполеон, къндѣ аѣ лзатѣ пе фіблѣ сълѣ лп
брацъ ші л'аѣ арѣтатѣ пѣвлікълѣ челві лпдесвітѣ лп бесеріка
Нотре-Даме, къмкъ фіблѣ Францѣ е крештінітѣ. Къ окасінпеа
ачеста Мѣперѣтѣса фѣ тішкатѣ де впѣ афектѣ де вѣкѣріо неав-
зитѣ, еарѣ пѣвлікълѣ прорѣпсе лп вівате: Се трѣиаскъ фіблѣ
Францѣ. Се поѣ квата къ лп зїза ачееа dela б оре de dimi-
нѣда пъль ші a doa zi пѣтai лпчетарѣ тапіфестъкпіле de опо-
рапе, іллпіпційле, продѣкіпіле, фокѣріле венгаліче, ші парте
маре лп фавбреа дѣвнацілорѣ прип есндареа апелорѣ. (Пентрѣ
карї се фѣкѣрѣ колекте ші съптскріпцішпі ші лп алата Англіѣ
ши лп консанціона Италіе, лп Roma, лп Сипапіа, Портгагаліа,
Capdinia ші акѣт се факѣ ші лп Mondo-Ромъніа, ad. лптрѣ тоге
попореде де впѣ сѫпце але віцеі romanе.) Bom deckrie de алть
датѣ ачестъ сербътобе.

BRITANIA MAPE. Londonъ, 16. Іюнъ. Ап кајса англо-
американъ с'ај скрісъ ші коментатъ атъеа, дн кътъ четіторівълъ
маі къ тръббіа се вінъ дн тентаціоне а креде, къ реcбоівлъ вл-
гратарінѣ е ла прагѣ; къндъ еатъ къ Л. Кларенданъ декіарь дн.
каса de своѣ, къ комізікаціонеa дипломатікъ къ статгриле впітѣ
нъ се ва дптеремпте.

ЦЕРМАНІЯ. Din Берлінѣ се скріе, къ Аттератвлѣ Рѣсіеї а фѣкѣтѣ о конвенціоне къ рецеле прѣсіанѣ, пентрвка не фінеле и ві Ізлів съ фінпрезне о арматѣ de 110,000 дн Каліші ка се маневреце фінпрезнатъ ла олаль. Маневреле ворѣ дічепе дн В. Азгастѣ ші ворѣ дѣра о лвпѣ дінгреагъ. — Прѣсія прекважп-ть дн жерпаледе сале зпіреа Шпателорѣ ші се афѣ твлгѣ дін-тересасъ пентрѣ ачеста, таї днтѣв ші din шпктылѣ дінтересылѣ целѣ аре, къ се deckide соціетъцілорѣ прѣсіене дрѣмѣ ларгѣ de лаші вѣна фолбеле дн Прінципате пріп навігациа апелорѣ, фор- пареа бапчей ші трацерееа дрѣмѣрілорѣ ферате пріп тіжалоквдѣ Молдовеї.

„Gaz. Аэстр.“ скрія, къмъ Порта ар фі репробатѣ лпкві-
ццареа бапчей молдовене din прівінцъ кътъ лптрепріндеріле аз-
стріачіморѣ. Акъмъ лпсь четімъ фп „Zimбръ“ demініреа ачестеї
штірі ші штіреа оічіальъ, къ Порта а фпквінцатѣ тесвріле а-
неле лвате de кътъ губернія Молдовеї, спре лпнітареа комер-
ціалії ші лъціреа кредиты.

РУСИЯ. Дела Odeca скрів къ дн 13. (25.) Маів с'аѣ тъм-
матвъ дн портѣ о бѣтъміе днгре енглезі ші гречі, лвта зтбла
наї тчтвъ съ се днtindъ, днкътв аѣ фостгъ певоіе а днтребвінда
растеа рсіанъ спре аі днтръштіе. Ծпѣ енглезъ аѣ рътасѣ
портѣ пе локѣ, зпні таріпарѣ грекѣ с'аѣ спартѣ капвлѣ дн кътѣ
веа песте пвдінѣ съ тбръ. Din порочіре тодї се лвтаѣ къ
льчкні ші гречії п'аѣ днтребвіндаѣ квітеле лорѣ.

Цепералвлѣ Ліздерс петречеа totv днкъ дн Odeca, пъ се
лтіе дѣкъ цепералѣ-квартіра корпвлї алѣ 2-ле ва ръшпне аіче
аѣ се ва твта яа Харкофѣ. О компаніе енглезъ каагъ се ка-
ете прівілєція пентрѣ платіреа днгре Odeca ші Константінополе,
лцентрѣлѣ сі есте Отоманвлѣ Хава. Енглезії аѣ днчептѣлѣ къ
наї таре енергіе а се стрѣтвта din Кримеа, лпбаркъндъсе кътѣ
—7000 ѿтенї пе zи, пъпъ ашѣ с'аѣ днделетпічтѣ а adnra пе-
зпнерате боатвѣ ші гівлеле рсіене ші твпврѣ дескооперіо, каре
е транспортѣзъ дн Англія. —

ЛЕДЕА ПРЕСЕЙ МН МОЛДОВА.

(Лицейе din Nr. tr.)

КАПВЛЪ V.

Партеа пепалъ.

§ 45. Арт. 1. Кълкареа Пройвідій, превъзгате ла § 44 літ. А. ва атраце педакторвлъ саѣ цераптвлъ респіпзъторъ не-
дінса де лукісбре ла топъст. dela 6 лвпъ пъпъ ла 2 апі, еаръ
amandъ dela 500 леї пъпъ ла 5000 леї.

Арт. 2. ачеа превъзгате ла літ. б) лукісбре ла топъст. dela
3 лвпъ, пъпъ ла 2 апі, еаръ amandъ dela 500 леї пъпъ ла 5
міл леї.

Арт. 3. Ачеа превъзгате ла літера с) лукісбре ла топъст.
dela 2 лвпъ пъпъ ла 2 апі, еаръ amandъ dela 250 пъпъ ла 5
міл леї.

Арт. 4. Ачеа превъзгате ла літ. д) лукісбре ла топъст.
dela 1 лвпъ пъпъ ла 2 апі, еаръ amandъ dela 50 леї пъпъ ла
5000 леї.

Арт. 5. Ачеа превъзгате ла літ. е) лукісбре ла топъст.
dela 0 лвпъ пъпъ ла 2 апі, еаръ amandъ dela 250 леї пъпъ
ла 2500 леї.

Арт. 6. Ачеа превъзгате ла літ. ф) лукісбре ла топчіле
пъвліче пе відъ. Еаръ пептръ челе превъзгате ла літ. г) ла лукісбре
dela 1 пъпъ ла 6 апі, фъръ осебіре de персопъ, ші а-
manda dela 500 леї пъпъ ла 5000 леї.

Арт. 7. Ачеа превъзгате ла літера б) лукісбре ла топъст.
dela 15 зіле пъпъ ла 2 апі, еаръ amandъ dela 150 пъпъ ла
1000 леї.

Арт. 8. Ачеа превъзгате ла літера і) лукісбре ла топъст.
dela 5 зіле пъпъ ла 6 лвпъ, еаръ amandъ dela 50 леї пъпъ ла
1000 леї.

Арт. 9. Ачеле превъзгате ла літера ј) ші к) лукісбре ла
топъст. dela 5 зіле пъпъ ла 5 лвпъ, еаръ amandъ dela 50 леї
пъпъ ла 1000 леї.

§ 46. Пепалітціле превъзгате таї съсъ че се лицеиє
ли сінгіръ amandъ, саѣ ли сінгіръ лукісбре, се воръ пътэ апліка
ші амъндозе totodatъ днпъ гравітатае деліктвлъ.

§ 47. Пепалітціле превъзгате ла § 45 се воръ апліка ли
днптречітмае лоръ, пептръ статпе, аїшіе, сатірі ші кърці саѣ бро-
шіре пъпъ ла 20 коле, еаръ къндъ деліктеле превъзгате таї съсъ,
воръ фі пътai прип кърці саѣ брошіре песте 20 коле ка үпеле
че пъ потъ продвчче ачелаші ефектъ перпічіосъ, ка фоіле періо-
диче, kondempnare ла лукісбре ші ла amandъ се ва търці
пептръ ачесте ла жътътатае педенсеморъ лецигіте, ші експлам-
реле се воръ конфіска ші ла үпѣ касъ ші ла алтвлъ.

48. Нътai атвчіе о фоіе съ се пътъ съпітма, къндъ ли
кърціреа үпѣ сінгіръ апі ва фі kondempnate пептръ кълкареа ле-
цілоръ де фацъ де З орі.

§ 49. Келтвіелеле фъкте ли кърсвіле процесіві пептръ
делікт де пресъ, воръ іріві пе партеа датъ рътасъ.

§ 50. Орі каре директоръ, саѣ антрепреноръ de спектако-
ле, орі каре асоціаціе de артісті ва да пе сченъ скріері дра-
матиче опріте прип § 44, ва фі педенсітъ пе лъпгъ конфіскареа
банілоръ де пе репрезентацие, къ пепалітатае превъзгате ла
§ 45.

КАПВЛЪ VI.

Drentsias de a траце ла жъдекълъ пептръ деліктъ
de пресъ.

§ 51. Ҳртъріреа деліктелоръ пресеи ва фі днпредіннатъ
актъ de одатъ Логофесіеі дрептъці, пъпъ ла інстітюреа прок-
порвлъ, къндъ атвчіе се ва ҳртърі де кътъръ ачеста.

§ 52. Ҳртъріреа екофічіо днпінтеа іспідікциі компе-
тенте, се ва фаче пептръ казхріле превъзгате ла § 44, літ. а, б,
с, f, g, h, j, ші l.

§ 53. Казхріле проівітіве прип § 44 літ. в ші с, се воръ
ҳртърі de прокхоръ пътai днпіннадінсъ черереа а пърці ін-
тересате, еаръ казхріле dela ачелаші параграфъ літ. к, се ва ҳр-
търі де кътъръ персопеле атакате саѣ прип прокхоръ.

§ 54. Прокхорвлъ ва порпі ші ва ҳртърі аксація, че-
ръндъ ка авторівлъ саѣ педакторвлъ респіпзъторів съ фіе читатъ
ка ла zioa жъдекъціе съ аібъ а се лифъціша днпінтеа трівп-
лъві компетентъ.

§ 55. Ли ҳртъріреа прочеселоръ де дефътімаре, саѣ де
каломпіе, пітърві път' есте іертатъ а продвчче довезі спріжінітіре,
декътъ пътai ли протіва сінгірілоръ фонкціонарі пъвлічі ли а лоръ
атрівідіе, ші ли протіва челоръ че воръ фі лъкратъ днптр'вілъ ка-
рактеръ пъвлікъ, ли ачестъ казъ фантеле днпітътате, воръ пътэ фі

доведите прип зіселе довезі днпінтеа трівпальві компетентъ,
фъръ де а фі днпнедекатъ ші пъртвілъ аші аръта але сале din
контра довезі, тотъ прип ачелаші капалъ. Адеверіреа фантелоръ
днпітътате, апъръ пе авторівлъ імпітацийлоръ де орі че педенсъ,
прекът ші neadeverіреа лоръ път' скутеште де педенсіле хотъ-
ржте ли асеменеа казъ.

§ 56. Добавъ прип тартврі пъ ва фі прімітъ спре а ста-
торіпічі реалітатае фантелоръ днпітътате.

§ 57. Деліктеле де пресъ се воръ черчета ші се воръ жъ-
дека де кътъръ трівпальві жърцілоръ, потрівітъ къ деосебітеле
лецигіръ пептръ ачеста.

§ 58. Лицъ асеменеа делікт де одатъ се воръ жъ-
дека пътai де кътъръ Domneскві Dіvanъ прип черереа кътъръ ло-
гофесіе пъпъ ла лифіппареа інстітюціе жърілоръ.

§ 59. Дрептвілъ ҳртъріреі деліктелоръ де пресъ, се стъпше
ли термінъ де 2 лвпъ пептръ ачей де фацъ ли ѡръ.

§ 60. Лецигіреа пресеи ва фі аплекать днпінната днпъ про-
твілгареа еі.

ІІ. Протвілгареа ачестеі лецигіреа се ва фаче прип фоі офіціале.
Ші алъ

ІІІ. Длоръ шефвлъ департ. din пълптръ, алъ дрептъціе, алъ
департ. de фінанце, ші Dлві секрет. de статъ, супт днпірчінаді
прип ачестъ декретъ контра семнатъ де Dлві секретарвлъ етат-
лъві къ адъчереа ли днпілінрі а лецигіреі, фіекаре пептръ кътъ
привеште компетенціа са.

(Свѣскрісъ:) Григоріе Гіка ВВ.

Секрет. статвлъ I. Гіка.

Директ. Ага А. Фотіно.

Шефвлъ секціе Бапвлъ I. Ангелікі.

ЛІШТИНЦАРЕ.

Свѣскрісъ аре опоре а аръта опор. пъвлікъ, кътъкъ бўйло
дела Касон-Іакабфалва, каре саѣ дестінсъ пъпъ актъ, днпъ ес-
періцеле пробате де пъпъ актъ, прип radіkala лоръ пътэре віп-
декътбре пептръ скрофлоши, шолдинъ, реєматісъ ші сторсврі de
съпце periodиче, леав лъватъ аснпра са ші пе тімпвілъ къреі de
естімпъ, ad. an. 1856, ші къ елъ а фъкту форте ввпъ лигріжіре
ші пептръ комодитатае бспеділоръ.

Май ликоло се рекомпндиопъ оп. пъвлікъ ші къ костъ ввпъ ші
ввхтарі кврате къ прецвлъ челъ таї потрівітъ.

(1--3) Балог Елек.

Nr. 39—40.

Дела Ревізіяе Ф. Р. ш. ч. л.

Двінікъ ли 17. Іспів к. в. се ва аръта прогресълъ реві-
зіеі ші лъквіріле компітетвлъ еі din an. квр. ші ли днпъ кътъ
ні се днпінне даторія днпъ статуте, днпінтеа аділандеі тетбр-
лоръ Ревізіпі; спре каре скопъ, се пофескъ тóте oo. тетбр-
челе че дорескъ днпінтареа ші състареа спріжінітъ а ачестеі со-
ціетъці філантропіче, ка се віневоісъкъ, ла кътмарса ачестъ пъ-
влікъ, а фі де фацъ.

Тотъ одатъ пе ръгътъ цреа втілітъ де тої таріні-
тоші філантропі, карій алъ промісъ а да пе апі ла фондвлъ ре-
візіпіе кътъ о сътвліцъ, ка се віневоісъкъ а о тръшіте аічъ, ші
а тіжлочи ші алте ажэтобре din ціквіші, днпінзъндъ тъпъ de а-
жэтобрі ла інстітюлъ ачестъ вінфъкъторів, пептръ каре вінф-
а-
челе воръ съчера реквіштіца пъвлікъ ші амініреа етерпъ.
Брашовъ, ли 5. Іспів 1856.

Маріа Съкъреап м. п.,
проеедінте.

Кърсвіле ма вврсъ ли 25. Іспів к. п. сіасъ ачеса:

Аціо ла галвіні днпіннадішті	6 1/4
” ” арцінтъ	102 5/8
Днпіннадішті 1854	107 1/8
” ” чехъ падіоналъ din an. 1854	85 1/8
Овдігашіле металіче векі de 5 %	83 3/4
Днпіннадішті de 4 1/2 % dela 1852	73 1/2
” ” de 4 % detto	65 1/2
Сордіе dela 1839	—
Акдімле ванквілі	1119

Аціо ли Брашовъ ли 25. Іспів н.:

Аєрвлъ (галвіні) 4 ф. 42 кр. тк. Арцінтъ . . . . . 3 %.